במה מדליקין פרק שני שבת לו.

לתינוק בציבור נמי חזי לגמע לתינוק עני ותו הא דתניא כשם שמטלטלין את השופר כך מטלטלין את חצוצרות מני אלא לא קשיא הא ר' יהודה הא א"ר' שמעון הא [ו]ר' נחמיה ומאי שופר נמי חצוצרות כדרב חסדא דא"ר חסדא [ב]הני תלת מילי אישתני שמייהו מכי חרב בית המקדש חצוצרתא שופרא שופרא חצוצרתא למאי נפקא מינה לשופר של ראש השנה ערבה צפצפה צפצפה ערבה למאי נ"מ ללולב פתורה פתורתא פתורה פתורה למאי נ"מ למקח וממכר אמר אביי אף אנו נאמר הובלילא בי כסי בי כסי הובלילא למאי נפקא מינה [ג]למחט שנמצאת בעובי בית הכוסות דמצד אחד כשירה ומשני צדדים טריפה אמר רב אשי [ד]אף אנו נאמר בבל [ה]בורסיף בורסיף בבל למאי

לתינוק עני. שעל הציבור לפרנסו: **הא ר' יהודה.** שופר מיטלטל וחצוצרות אינן מיטלטלין דמוקצה הוא אבל שופר תורת כלי עליו כדאמרן לעיל: **הא.** דקתני תרוייהו מטלטלין ר' שמעון היא דלית ליה מוקצה: **הא.** דקתני אף שופר אין מטלטלין ר' נחמיה דאמר [ו]אפי' תרווד אפי' טלית אין מיטלין אלא לצורך תשמישו המיוחד ועיקר שופר לאו לגמועא מיס קאי: **ומאי שופר.** דקתני בהיא דר' נחמיה דאקדמית בה לחצוצרות לאיסורא וכיון דתני אין מטלטלין את השופר הו לא צריך למתני חצוצרות דכ"ש היא הואיל ואינו ראוי לגמע בו תיעוק אלא שופר דתנא ריש הוא חצוצרות וחצוצרות דתנא בסיפא הוא שופר דאישתנו שמייהו כדרב חסדא: **לשופר של ראש השנה.** אין תוקעין אלא באותו שעה האדם קורין חצוצרות והוא שופר או אם כא עם האדם לשאול במה יתקע אומרים לו בחצוצרות: **לצפה.** פסולה לגולב ועלה שלה עגול וקנה שלה לבן כדאמרן בסוכה [ז]: **פתורה.** מתחילה היו קורין לגדול פתורה ולקטנה פתורתא ועכשיו נשתנו: **אף אנו נאמר.** אף אנו יכולים להוסיף אדרב חסדא לומר שגם זה נשתנה: **הובלילא.** מתחילה היו קורין להמסס הובלילא ובית הכוסות בי כסי ועכשיו נשתנו: המסס הוא הסמוך לבית הכוסות עשוי סגלגל כמין כדור ונתוכו קליפות קליפות הרבה כגלגל של ריחים וקורין ליגפי"ל ודופנו דק מאד: בית הכוסות סוף הכרם שקורין פאנג"א ויש בו עוני שקורין דובלו"ן ותוכו עשוי כמין כוס. עוני בית הכוסות דופן כפולה ודבוקין הכפלים זה בזה בשומן: **מצד א'.** שלא ניקב אלא צ' מן הכפלים כשרה שחבירו סותמו: **מב' לדדין.** שניקבו שניהם טריפה. ובבית הכוסות הוא דאיכא לפלוגי בין לד צ' לשני לדדין אבל בהמסס אפי' מצד צ' שלא נראה הנקב לחוץ אין זו סתימה לפי שהדופן דק מאד: לגיטי

[ו] (לקמן קכג. קכד. קמו. עירובין לא. ביצה לב.), [ז] סוכה לד. ע"ש, [ח] (מתיבות עי: חולין מח: נ:), [ט] (סוכה לד. ע"ש), [י] (עי' כפרוץ שבך חלנרת ופסטרדרין קט. מלי טרוסף וכו'), [יא] (לקמן קמו.), [יב] (לף לד.), [יג] (יומא), [יד] (חולין מב.), [טו] חולין מב.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה **הא** ר' יהודה וכו' ומוקי לה בר' יהודה. וע"ש ע"ג תוס' ד"ה הא אין עליה: **באד"ר ראבור** לר' יהודה. עי' פירש"י שם ד"ה אלא לתרגילין:

מוסף רש"י

חצוצרתא. פסוטה ופשוה של חיל (סוכה לד.). **שיפורא.** כפוף (שם). **צפצפה.** ועכשיו נשתנית שהם וקורין לו ערבה (שם). **פתורתא פתורא.** אחת גדולה והאחת קטנה. ושם היו רגילין לקרות לגדולה חלף קטנה ושל קטנה לגדולה (שם). אף אנו נאמר. אף אני יש בידי עוד אחד שנתחלף שהה (שם). **הובלילא.** לגפי"ל (שם). **למחט שנמצאת בעובי בית הכוסות.** מקום יש בראש הכרם סתום להמסס קורי בית הכוסות, שהוא כמין כוס רם כי סביב שפתו עוני שני כפלים כשולים ודבוקים ונבלע"ז דיבוטלי"ן, ומחט מחט מחוכה באותו עוני ומתוך עוני אפשר לה שלא נקבתה כולה (כתובות עז: וכעי"ש חולין שם). **דמצד אחד.** שנקבה את דופן הפנימית ולא נקבה את החיצונית (חולין שם) ואין מתחט נראה אלא מצפים (כתובות שם). **כשרה.** שאין זה נקב (שם). שהנתחה מגיעה עליה (חולין שם).

רבינו חננאל

ותניא מטלטלין שופר וחצוצרות ותניא מטלטלין שופר ולא חצוצרות. ואוקימנא להו הא ר' יהודה הא ר' שמעון והא ר' נחמיה.

הדרן עלך במה מדליקין.

עין משפט נר מצוה

קלח א מי' פכ"ה מהל' שבת הלי ג סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שח סעיף ג ד:

לעזי רש"י

צינפרי"ל. הקיבה השלישית של מעלי-הגירה. **פאנצ"א [פנצ"א].** הקיבה הראשונה של מעלי גירה. **דובלו"ן.** קיפול בקיבה השניה של מעלי גירה.

תוס' ישנים

א) ופיל קשה הא דא"ל אחי (שם) לרבה אלינא דר"ע קנבות היכי מטלטלים להו ולרבה דיהיה מי נימא הא לא מטלטלי אלא לאשמש המיוחד לו ודיחק ר"ת כו':

רב נסים גאון

למאי נפקא מינה למחט שנמצאת בעובי בית הכוסות. תנר אצל דלך [תמצא עיקר זה] בפרק אלו טריפות (דף ז) ובכתובות בפרק המדיר (דף עז).

א ר' יהודה. לר' יהודה מטלטלין שופר אע"ג דמלאכתו לאיסור שרי לטלטלו לצורך גופו ומקומו כדמוכח בפרק כל הכלים (לקמן קכד:) דאמר רב מכבדות של מילאת מותר לטלטל בשבת ושל תמרה אסור פירוש לפי שמלאכתו לאיסור ור' אלעזר אמר אף של תמרה במאי עסקינן אילימא לצורך גופו ומקומו בהא לימא רב של תמרה לא והא רב כרבא ס"ל דשרי דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו ואי ר' יהודה אסר והא רב סבר כר' יהודה דאית ליה מוקצה ובפרק תולין (לקמן דף קמא: ושם) גבי הא דפריך לאביי [ורבא] ממנעל שעל גב האימום משמע בהדיא דשרי ר"י בדבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו ותניא נמי בפרק כירה (לקמן דף מד.) ר' יהודה אומר כל הנרות של מתכת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת אבל בחצוצרות אסר משום דיכין דלא חזי למלאכת היתר אלא מעבו מקלה ליה לגמרי ממלאכת היתר והוי כמטה שימדה למעות והנית עליה מעות דאמר רב יהודה א"ר (לקמן דף מד:) דאסור לטלטלה [ג]ומוקי לה כר' יהודה וכמו קינה של תרנגולים דמשמע לקמן (דף מה:) [ד]דאסור לר' יהודה אפי' לצורך גופו ומקומו: **הא** ר' שמעון. דלית ליה מוקצה אלא מוקצה מחמת מסרון כיס ודוקא לצורך גופו או מקומו הוא דשרי אבל מחמה לגל מודה ר"ש דאסור דתנן בפרק כל הכלים (לקמן דף קכב:) טוטל אדם את הקורנס לפצע בו את האגוזים קורדום לחתוך בו דבילה אבל מחמה לגל אסור וכו' שמעון היא מדקתני פיפה מחט של יד ליטול בו את הקוץ והבהמתקין (פרהדרין דף פד:) מוקי לה כר' שמעון ובשילהי האורג (לקמן קז.) נמי מוכח מינה דמפיס מורסא מותר לכתחילה וההיא דמפיס מורסא מוקמא כר"ש ברים פ' ח' שרלים (לקמן דף קז:) ובפ' בתרא (לקמן קנז.) נמי פשיטא לן דמתניתין דכל הכלים אתיא כר"ש דקאמר דבמוקצה מחמת מסרון כיס מודה ר"ש דתנן כל הכלים ניטלין בשבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה וגבי מכבדות של תמרה (דף קכד:) דפריך אלא מחמה לגל בהא לימא ר' אלעזר אף של תמרה ואי שרי ר"ש אף מחמה לגל מאי קושיא דילמא ר' אלעזר כר"ש ס"ל:

הא ר' נחמיה. ההיא דאסרה שופר וחצוצרות דתניא בפרק חבית (לקמן דף קמו.) אפי' תרווד אפי' טלית אפי' סכין אין מיטלין אלא לצורך תשמישן ופי' בקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואתן בעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דבר שטולו בשבת ודקה לר"ת דאמר בפרק חבית (ג"ז שם) חותלות של תמרים ושל גרוגרות מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא במנעול דקטיר במיתנא ובעי סכינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר בסכין כיון שהוא עומד ומיוחד לאתיכה והכ"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רבא בפרק כל הכלים (לקמן דף קכד.) ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לגל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו [א]ודוחק ר"ת לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו בהן דדרך להסירן כל שעה חשיב צורך מקומו תשמיש המיוחד לו וגראה לר"ת דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנס לפצע בו את האגוזים וקורדום לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפוקי אלא מחמה לגל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים בסכין או מנעול דקטיר במיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לחיוק והסקה בכלים דתניא בפרק כל הכלים (לקמן דף קכד:) [ב] אין מסיקין בכלים כו' ומוקי לה כר' נחמיה ומביא ר"ת דאיה מפרק כל הכלים (ג"ז שם) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלא לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ומפרש רבה בגמרא דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להזכיר דבר שמלאכתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא במלאכתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דבעי למימר ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' דבר שמלאכתו להיתר כו' ומשום דמשום ר' נחמיה מלאכתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרוייהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרבא תרוייהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לגל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

למחט שנמצאת. דתניא בהאי טרפות (חולין דף נ. ושם) ובהמדיר (כתובות דף עז:) מצד אחד כשירה מב' לדדין טרפה ופי' בקונטרס בעובי בית הכוסות הוא דאיכא לפלוגי הכי אבל בהמסס אפי' מצד אחד שלא נראה הנקב לחוץ טרפה דאין זו סתימה והקשה ה"ר אליעזר ממי"ץ דהא תנן [ג]המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ משמע דבהמסס נמי לא מיטרפה אלא בנקב מפולם ואור"י דהאי לחוץ לא לגמרי לחוץ אלא כלומר לגד חוץ לאפוקי ניקבו זה לתוך זה דכשירה דקתני בתר הכי וקמ"ל דמצד אחד כשירה אע"ג דניקב עור אחד שלם אבל הא דקתני מב' לדדין טרפה אין חידוש לי נמי מב' לדדין טרפה נמי חידוש הוא דקמ"ל אע"פ שסוכב על המסס וס"ד שמגין כמו חלחולת שנקבה וירכים מעמידין אותה דכשירה קמ"ל דהכא טרפה ור"ת אומר דבהמסס נמי מצד אחד כשירה ופשיטא דלא הויא טרפה אא"כ ניקב נקב מפולם לחוץ דאין סברא שיהיה טרפה בשום מקום אלא בנקב מפולם והא דנקט בברייתא בית הכוסות לאשמועינן מצד אחד כשירה אע"ג דניקב עור שלם ונפקא מינה הא דשמעינן דאישתני שמייהו אע"ג דדינם שוה דאי לא אשמעינן ה"א דהאי דקתני מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות הייט דקרו הבתא בי כסי שאין לו אלא עור אחד והוה אתי למימר דדוקא בהוא מצד אחד כשירה אבל במאי דקרו הובלילא אפי' מצד אחד טרפה כיון שניקב עור אחד שלם להכי אשמעינן דאישתני שמייהו דאפי' בהובלילא מצד אחד כשירה ועוד אור"י דמצינו למימר כפי' רש"י דבהמסס אפי' מצד אחד טרפה דחיישינן שמא ניקב לחוץ וחזר והבריא כמו יבש לו קוץ בוושט[ד] דהכי הכתא המס דחיישינן שמא הבריא ומושיין לפקק דרופה ואפי' למאן דלא חיים המס נקוץ שמא במחט שהוא דק חיים והא דנעי בהאי טרפות ניקבו לחוץ הייט כגון דידעינן דשוב לא הבריא כגון שאכלה מחט בפיטו ושחטוה מיד:

נפקא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com